


**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Економічний факультет  
Кафедра економічної теорії**



**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

  
В.о. декана факультету суспільних наук  
/ Остапець Ю.О. /  
« 14 » 07 20 20 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Макроекономіка та мікроекономіка**

Рівень вищої освіти	<b>Перший (бакалаврський)</b>
Галузь знань	<b>28 Публічне управління та адміністрування</b>
Спеціальність	<b>281 Публічне управління та адміністрування</b>
Освітня програма	<b>Публічне управління та адміністрування</b>
Статус дисципліни	<b>Обов'язкова</b>
Мова навчання	<b>українська</b>

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» для здобувачів вищої освіти галузі знань **28 Публічне управління та адміністрування** спеціальності **281 Публічне управління та адміністрування** освітньої програми **Публічне управління та адміністрування**.

**Розробники:** П'ясецька-Устич С.В., доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

протокол № від «*25*» *29* *2020* р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ доц. Молнар О. С.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й (бакалавр)	2-й (бакалавр)
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 2	3-й	3-й
	Лекції:	
	20 год.	-
	Практичні (семінарські):	
	24 год.	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	46 год.	-

## 2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка»** є формування системних знань в галузі сучасної економічної теорії та вміння їхнього застосування для вирішення поточних практичних завдань.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

### **Загальні:**

ЗК1. Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність за виконання поставлених завдань.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК15. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

### **Спеціальні:**

ФК7. Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики.

ФК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати у реальну практику.

ФК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК10. Вміння розробляти соціально-гуманітарні проекти на основі використання спеціальних філософських методів.

ФК16. Здатність оцінювати потенціал та розробляти план розвитку громад і територій в умовах реформи децентралізації.

## 3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Макроекономіка та мікроекономіка**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Філософія»:

## 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Макроекономіка та мікроекономіка**» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

<b>Програмні результати навчання</b>	<b>Шифр ПРН</b>
Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою	ПРН2
Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень	ПРН8
Розробляти актуальні способи популяризації досягнень сучасної науки на основі знання її основних стратегій і проблем.	ПРН 11
Розробляти та впроваджувати соціально-гуманітарні проекти	ПРН13

Розробляти пропозиції щодо вирішення актуальних проблем суспільного характеру на регіональному, національному та міжнародному рівнях	ПРН14
Приймати фахові соціально відповідальні рішення керуючись принципами справедливості, рівності та свободи	ПРН16
Вирішувати практичні соціально-гуманітарні завдання, зокрема регіонального характеру.	ПРН18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «**Макроекономіка та мікроекономіка**»:

<b>Очікувані результати навчання</b>	<b>Шифр ПРН</b>
Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.	ПРН2
Розуміння та використання технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	ПРН8
Синтезувати актуальні проблеми сучасної науки, її критерії на засадах свободи та справедливості; узагальнювати результати наукових досліджень на регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференціях, популяризувати досягнення сучасної науки на відкритих семінарах, круглих столах тощо.	ПРН 11
Вміти розробляти соціально-гуманітарні проекти, спрямовані на реалізацію ідеалу справедливості в соціальній практиці.	ПРН13
Створювати пропозиції щодо втілення етосу справедливості в суспільстві на регіональному та національному рівнях	ПРН14
Вміти приймати фахові соціально відповідальні рішення керуючись принципом справедливості в суспільстві.	ПРН16
Вміти вирішувати практичні соціально-гуманітарні завдання регіонального характеру на основі знань про реалізацію принципу справедливості в соціальній державі.	ПРН18

## **5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

### **Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання**

*Форми поточного контролю:* самостійна робота, стандартизовані тести, реферат, доповідь з презентацією.

Знання, вміння та навички здобувачів оцінюються через визначення якості виконання конкретизованих завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

*Форма модульного контролю:* контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і розв'язування тестів. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і 3 практичні завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 20 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); практична частина оцінюється в 30 балів – по 10 балів за кожне завдання (разом за контрольну – 50 балів). Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за

поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

*Форма підсумкового семестрового контролю: залік.*

Результат залікового контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо здобувач погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо здобувач не отримав достатньої кількості балів (менше 60) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит у формі письмової роботи. Максимальна оцінка за письмову роботу на заліку – 100 балів.

#### Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4	T5	T6	Колоквіум	Модульна контрольна робота	Сума
5	5	5	5	5	5	20	50	100

#### Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	Колоквіум	Модульна контрольна робота	Сума
5	5	5	5	5	5	5	15	50	100

#### Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття	5	8	5	10
Самостійна робота	1	6	1	8
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	8	2	10
Колоквіум	2	20	2	15
Реферат	1	4	1	3
Доповідь з презентацією	2	4	2	4
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
<b>Разом</b>		100		100

#### Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

*Критерії оцінювання теоретичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):*

0 – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; 1 – 3 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань; 4 – 6 балів – здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні статистичні показники, але здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою; 7 – 9 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних

запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; 10 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

*Критерії оцінювання практичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):*

0 балів – здобувач не розуміє змісту практичного завдання; 1 – 3 бали – обчислює статистичні показники тільки з підказкою; 4 – 6 балів – при обчисленні статистичних показників здобувач допускає істотні неточності та помилки; 7 – 9 балів – при розв'язуванні задач здобувачем допускаються неістотні неточності та незначні помилки; 10 балів – здобувач розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

### **Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю**

Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни «**Макроекономіка та мікроекономіка**» здійснюється на основі результатів модульних та підсумкового (залік) контролів.

Для оцінювання знань здобувачів будуть використані наступні групи методів контролю:

1. Методи усного контролю (відповідь здобувача на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; захист презентації або есе).

2. Письмовий контроль (виконання тестових завдань та індивідуальної роботи; поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).

**Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.** Упродовж семестру проводяться два модульні контролі, обов'язкові для всіх здобувачів. Модульний контроль (МК) № 1 включає навчальний матеріал змістового модуля 1 (теми 1-6), а МК № 2 відповідно змістового модуля № 2 (теми 7-13). Перелік питань для проведення модулів додається.

**Поточний контроль** знань здійснюється за складовими: перевірка знань здобувача на практичних заняттях і контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору;
- виконання письмових завдань;
- результати контрольного тестування;
- написання реферату, есе та їх захист;
- підготовка презентації та її захист.

**Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.**

**Модульне контрольне оцінювання (МКО)** проводиться в письмовій формі, у термін визначений розкладом. Завдання для МКО включає два теоретичні питання (кожне оцінюється максимум 15 балів) і двадцять тестових завдань (максимум 20 балів). **Максимальна кількість балів за МКО – 50.**

**Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100.**

**Підсумковий контроль (залік)** проводиться у відповідності розкладу заліково-екзаменаційної сесії, в письмовій формі. Підсумковий контроль проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі. До залікового білету включено два теоретичні питання та тестові завдання.

*Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.*

*Оцінка з дисципліни виставляється у відповідності з шкалою оцінювання приведеною нижче.*

Підсумкова оцінка з дисципліни здійснюється згідно з Методикою переведення показників успішності знань здобувачів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS.

#### **Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	<b>A</b>	відмінно
82-89	<b>B</b>	добре
74-81	<b>C</b>	
64-73	<b>D</b>	
60-63	<b>E</b>	задовільно
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## **6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **6.1. Зміст навчальної дисципліни**

**Змістовий модуль 1. Загальні засади економічної теорії та основи мікроекономіки**

#### **Тема 1. Економічна теорія: виникнення, предмет, методи.**

Виникнення економічної теорії, основні етапи і напрями її розвитку. Сучасні зарубіжні економічні теорії. Економічна думка в Україні і її розвиток.

Предмет економічної теорії та її основні функції. Матеріальні потреби та економічні ресурси. Позитивна і нормативна економічна теорія.

Метод пізнання економічних процесів і явищ: наукова абстракція, єдність індукції і дедукції, аналізу і синтезу, історичного і логічного, статистичного аналізу та інші. Економічні теорії, економічні категорії, економічні принципи, економічні закони. Два рівні пізнання економічних процесів: макроекономіка і мікроекономіка.

#### **Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.**

Економічна система, її зміст та основні структурні елементи. Типи економічних систем: традиційна, командна, ринкова.

Суспільне виробництво: сутність, структура та його основні фактори (ресурси) і їх взаємозв'язок. Місце суспільного виробництва в економічній системі. Матеріальне і нематеріальне виробництво.

Поняття виробничих можливостей суспільства та ефективності економіки. Крива виробничих можливостей.

Власність, її суть, форми і види та місце в економічній системі. Економічний зміст та право власності. Реформування власності в Україні. Новітні світові тенденції розвитку власності.

### **Тема 3. Форми організації суспільного виробництва. Гроші.**

Натуральне і товарне виробництво. Умови виникнення та основні риси товарного виробництва.

Товар і його властивості. Теорії вартості товару. Теоретичні концепції виникнення та суть грошей, їх види і функції. Закон грошового обігу.

Грошовий обіг, грошові системи та їх структура і еволюція. Види грошового обігу. Демонетизація золота.

Пропозиція грошей. Грошові агрегати М1, М2, М3. Попит на гроші. Суть попиту на гроші. Чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Попит на гроші з боку угод. Попит на гроші з боку активів. Загальний попит на гроші. Грошовий ринок.

### **Тема 4. Ринкова організація виробництва.**

Суть умови та принципи функціонування ринку. Структура і функції ринку. Структура ринку з точки зору: об'єктів ринкових відносин; ступені розвитку конкуренції; ступені зрілості ринкових відносин; за територіальною ознакою тощо. Основні функції ринку: регулююча; посередницька; інформаційна; стимулювання; ціноутворююча; санації і інші.

Особливості і проблеми формування соціальної ринкової економіки в Україні. Аргументи "за" і "проти" ринкової економіки.

Інфраструктура ринку та її основні елементи. Біржі: товарні, фондові, валютні та інші. -Торговий Дім. Аукціони. Магазили. Ярмарки. Лізингові компанії. Страхуві компанії. Аудиторські фірми. Служби зайнятості, тощо.

### **Тема 5. Основи саморегулювання ринкової економіки.**

Головні елементи саморегулювання ринкової економіки: ціна, попит і пропозиція, конкуренція.

Суть попиту і закон попиту. Крива попиту. Детермінанти попиту. Зміни величини (обсягу) попиту. Зміни в попиті. Індивідуальний та ринковий попит.

Ринкова пропозиція, її суть та закон пропозиції. Графік, крива та детермінанти пропозиції. Зміни величини пропозиції. Зміни з пропозиції.

Ринкова рівновага попиту і пропозиції. Рівноважна ціна. Порушення ринкової рівноваги цін.

Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни. Загальні принципи і методи ціноутворення та видова специфіка цін, що використовуються в ринковій економіці.

Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки. Сутність, функції, види і форми конкуренції. Монополія як антипод конкуренції.

### **Тема 6. Підприємництво і підприємство (фірма).**

Підприємство, його суть, основні ознаки та види. Класифікація підприємств. Роль підприємств у підприємницькій діяльності. Малі, середні і великі підприємства в Україні. Роль малих підприємств в ринковій економіці.

Підприємницька діяльність: суть, умови розвитку, види і принципи. Підприємництво в Україні, Теорії підприємництва. Роль підприємництва в країнах з розвинутою ринковою економікою та в Україні. Виробниче, комерційне, фінансове, посередницьке, страхуве підприємництво.

Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці. Базові форми підприємництва: одноосібне володіння, товариства та їх види, корпорація. Похідні форми підприємництва. Поширення форм підприємництва в різних сферах господарської діяльності.

## **Змістовий модуль 2. Теоретичні основи макроекономіки.**

### **Тема 7. Капітал, витрати виробництва і прибуток.**

Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Основний та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношення капіталу. Амортизація основного капіталу.

Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація. Витрати в короткостроковому періоді. Зовнішні і внутрішні, бухгалтерські і економічні витрати виробництва. Постійні, змінні і загальні витрати. Середні витрати. Граничні витрати і гранична продуктивність.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Ефект масштабу виробництва. Основні фактори зниження витрат виробництва.

Прибуток в ринковій економіці, його сутність та види. Норма прибутку. Теорії прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Нормальний прибуток. Функції прибутку. Норма прибутку та фактори, що її визначають. Основні напрями використання прибутку.

### **Тема 8. Доходи населення у ринковій економіці.**

Доходи в ринковій економіці, їх сутність, класифікація, види та джерела. Номінальні і реальні доходи.

Функціональний розподіл доходів. Нерівність доходів в ринковій економіці. Крива Лоренца. Марксистська і маржиналістська концепції розподілу доходів. Причини нерівності в доходах населення. Рівність і ефективність виробництва.

Заробітна плата, її сутність, форми та функції. Елементи організації заробітної плати. Чинники диференціації заробітної плати. Тарифна система оплати праці. Нормування праці. Необхідність удосконалення організації заробітної плати в Україні в сучасних умовах.

Позичковий відсоток та його ставка. Види відсотку та фактори, що впливають на позичковий відсоток.

### **Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.**

Поняття Системи національних рахунків і принципи її будівництва. Додана вартість. Необхідність, виникнення та еволюція СНР. Запровадження СНР в Україні. Структура основних рахунків: рахунок товарів і послуг, рахунок утворення доходів. Рахунок операцій із капіталом. Рахунки зовнішніх економічних зв'язків. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний доход. Чистий національний продукт. Національний доход. Особисті доходи населення. Безподаткові доходи населення і їх використання.

Номінальний та реальний валовий внутрішній продукт. Методи підрахунку валового внутрішнього продукту.

### **Тема 10. Фінансова і кредитна системи**

Суть, роль та функції фінансів в ринковій економіці. Структура фінансової системи. Види фінансів: державні; підприємств; населення. Риси фінансів. Значення фінансів.

Державний бюджет та бюджетна система України. Бюджетний дефіцит і державний борг. Поняття бюджету і державного бюджету. Функції державного бюджету. Джерела надходжень до бюджету. Видатки із державного бюджету. Причини бюджетного дефіциту. Заходи щодо обмежень бюджетного дефіциту. Державний борг, його форми та вплив на економіку.

Податкова система і податкова політика держави. Сутність, види, функції податків та принципи оподаткування. Крива А. Лаффера.

Суть і форми кредиту, принципи кредитування. Структура сучасної кредитної системи. Банки і банківська система в країнах з ринковою економікою і Україні. Види банків і їх функції. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи: пенсійний фонд, страхові компанії, позичково-ощадні асоціації і т. ін.

### **Тема 11. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність**

Економічне зростання, його сутність, показники, типи і фактори. Аргументи "за" і "проти" економічного зростання. Політика економічного зростання в Україні в сучасних умовах.

Економічна рівновага і циклічність розвитку економіки. Економічні цикли. Фази циклу. Теорії економічних циклів. Види циклів. Нециклічні коливання. Інфляція, її суть, типи, форми прояву, причини та соціально-економічні наслідки. Основні напрями боротьби з інфляцією.

Безробіття, його причини, типи та наслідки. Політика держави у галузі зайнятості і безробіття. Фрикційне, структурне, циклічне безробіття. Рівень безробіття. "Ціна" безробіття. Закон Оукена. Соціальний захист безробітних в Україні.

### **Тема 12. Держава в системі макроекономічного регулювання**

Роль та економічні функції держави в ринковій економіці. Неспроможність (фіаско) ринку у вирішенні окремих економічних проблем. Роль держави в ринковій економіці. Економічні функції держави: створення правової бази, захист конкуренції, перерозподіл доходів і багатства, коректування розподілу ресурсів, стабілізація економіки і стимулювання економічного зростання.

Державне регулювання ринкової економіки, його сутність, об'єкти, методи, засоби та форми. Об'єкти ДРЕ - економічний цикл; структура економіки; інвестиційна діяльність; грошовий обіг, інфляція; ціни; соціальні проблеми; платіжний баланс і т. ін. Адміністративні (прямі) методи та засоби ДРЕ: заборони, дозволу, примусу (ліцензії, стандартні норми). Правові і економічні (непрямі) методи та інструменти-законодавчі акти, методи фіскальної і грошово-кредитної політики (податки, державні витрати, облікова ставка відсотку, резервні вимоги до комерційних банків, операції на ринку із державними облігаціями і т. ін.). Специфічний інструмент ДРЕ - державний сектор економіки. Форми ДРЕ: короткострокове (антициклічне) і довгострокове. Індикативне планування, програмування та прогнозування. Національні особливості ДРЕ і його становлення в Україні.

### **Тема 13. Світове господарство та його еволюція.**

Суть, етапи розвитку та структура сучасного світового господарства. Поняття світового господарства. Етапи розвитку світової економіки. Класифікація країн світового господарства. Причина виникнення і розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Основні форми міжнародних економічних відносин.

Сучасні форми міжнародного економічного співробітництва і їх характеристика. Міжнародна торгівля і міжнародні послуги. Міжнародний рух капіталів. Міжнародна міграція робочої сили. Науково технічне співробітництво. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Інтеграція.

Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства. Сутність та основні риси глобалізації. Глобальна економіка. Глобалізація і загострення загальноцивілізаційних проблем людства. Необхідність міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем.

## 6.2. Структура навчальної дисципліни

Тема	Всього годин	Лекції	Практичні та семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Загальні засади економічної теорії та основи мікроекономіки.				
Тема 1. Економічна теорія: виникнення, предмет, методи.	8	2	2	4
Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем	8	2	2	4
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва. Гроші.	8	2	2	4
Тема 4. Ринкова організація виробництва	8	2	2	4
Тема 5. Основи саморегулювання ринкової економіки.	7	1	2	4
Тема 6. Підприємництво і підприємство (фірма).	7	1	2	2
Разом за модулем 1	46	10	12	22
Змістовний модуль 2 Теоретичні основи макроекономіки				
Тема 7. Капітал, витрати виробництва і прибуток.	7	1	2	4
Тема 8. Доходи населення у ринковій економіці.	7	1	2	4
Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	7	2	2	4
Тема 10. Фінансова і кредитна системи	7	1	2	4
Тема 11. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність	8	2	2	4
Тема 12. Держава в системі макроекономічного регулювання	4	2	1	4
Тема 13. Світове господарство та його еволюція.	5	1	1	2
Разом за модулем 2	44	10	12	24
Всього на курс	90	20	24	46

## 8. Рекомендовані джерела інформації

### Основна література

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2-х кн. — Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. — 2-ге вид., випр. і доп. Затверджено МОН ) За ред. С.М. Панчишина. — К., 2013. — 615 с.,(ст. 10 пр.).
2. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія. Навч. посібник. — К.: ЦНЛ. — 2009 — 684 с.
3. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. — 8-ме вид., переробл. і доповн. — К.: Знання, 2012. — 702 с.
4. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. —К.: Юрінком Інтер, 2011. — 656с. — Бібліогр.: с.645-647.
5. Экономическая теория: учебник / М.А. Сажина, Г.Г. Чибриков. — 3-е изд., перераб. и доп. — М. : ИД «Форум» : ИНФРА-М, 2011. — 608с. : ил. — (Классический университетский учебник).
6. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Пер. С англ.-М.: Прогресс, 1978.
7. Маконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы, политика: В 2 т. /Пер. С англ.- М.: Республика, 2001.
8. Маркс К. Капітал.Кн. 1// Маркс К., Енгельс Ф. — Твори.-Т. 23.
9. Маршалл А. Принципы экономической науки : В 3 т. / Пер. С англ.. — М.: Прогресс, 1993.
10. Основи економічної теорії: політ економічний аспект: Підручник / відп.ред. Г.Н. Климко. — 5-те вид., випр.. — К.: Знання-Прес, 2004. — 615 с., - (Вища освіта ХХІ століття).
19. Політекономія: Підручник/ За заг. ред. Ю.В. Ніколенка; Міністерство світи і науки України. - К.: ЦУЛ, 2003. - 413 с.
20. П'ясецька-Устич С.В. МАКРОЕКОНОМІКА: Навчально-методичний посібник для студентів економічних спеціальностей – Ужгород, ТОВ «РІК-У», 2017. – 272 с.
21. Самуельсон П. А., Нордхаус В. Д. Экономика. — 17-е изд. —М.: Бином —КноРус, 2001.
22. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов.- М.: Соцэкгиз, 1992.
23. Туган-Барановський М.І. Політична економія.-К.: Наук.думка, 1994.
24. Шинкар В.А., П'ясецька-Устич С.В.. Макроекономіка. Теорія і практикум. Видання друге, доповнене і перероблене – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020 – 480 с (навчальний посібник).
25. Шумпетер Й.А. Капіталізм, соціалізм, демократія.-К.: Основи, 1995.
26. Чемберлен Э.Х. Теории монополистической конкуренции.-М.: Изд-во иностр. Лит., 1959.

### Допоміжна література

1. Хейне Пол. Экономический образ мышления. — Пер. с англ. — М.: Изд-во «Новости» при участии Изд-ва «Catallaxu», 1991 — 704 с., ил.
2. Білоцерківець В.В., Лященко А. В. Нова економіка: сутність та генеза. - Д. : Січ, 2007. - 221с.
3. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: Навч. Посіб. — 2-е вид., переробл.і доп. — К.: Знання, 2008. -491с.
4. Бутук О.І., Волкова Н.І. Економічна теорія: тренінг-курс: Навч.посібник. — К.: Знання, 2007. — 291с. — (Вища освіта ХХІ століття)
5. Крупка М. І., Островерх П. І., Реверчук С. К. Основи економічної теорії: Підручник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. - К. : Атіка, 2001. - 344с.
6. Тищенко О. П., Никифоров А. Є., Куценко Т. Ф., Пасічник О. В., Жданов В. І. Національна економіка: тексти лекцій / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана" / А.Г. Савченко (заг.ред.). - К. : КНЕУ, 2007. - 457с.

7. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. д-ра екон.наук, проф. Л.С. Шевченко. – Х.:Право, 2008. – 448с.
8. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Відп.ред.О-75 Г.Н. Климко. – 5-те вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2004. – 615с. – (Вища освіта ХХІ ст.)
9. Отрошко О. В. Основи економічної теорії. Макроекономічний аспект: Навч. посіб. - К. : Знання, 2006. - 222с
10. С. Роузфілд. Порівнюємо економічні системи / Пер. з англ. - К.: "К.І.С.", 2005. - Х, 370 с.
11. Саланье Б. Економіка без табу / Євген Марічев (пер.з фр.), Едмон Малевно (передм.). - К. : Києво-Могилянська академія, 2007. - 139с.
12. Сучасна економічна освіта: Україна і Болонський процес / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Економічний факультет; Науково-методична комісія Міністерства освіти і науки України з економіки та управління класичних ун-тів / Віктор Дмитрович Базилевич (ред.). - К. : Знання, 2006. - 326с.
13. Філіпенко А. С., Будкін В.С., Рогач О. І., Заблоцька Р. О., Копистира А. М. Світова економіка: Підручник для студ. екон. спец. ВНЗ / С.В. Головка (голов.ред.). - К. : Либідь, 2007. - 638с.

## 12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.worldbank.org> – Світовий Банк
2. <http://www.imf.org> – Міжнародний Валютний Фонд
3. <http://www.ebrd.com> – Європейський Банк реконструкції та розвитку
4. <http://www.eib.org/> – Європейський інвестиційний банк
5. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України
7. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> – Євростат
8. <http://www.unece.org/> – Європейська економічна комісія ООН
9. [http://unstats.un.org/unsd/methods/inter-natlinks/sd\\_natstat.asp](http://unstats.un.org/unsd/methods/inter-natlinks/sd_natstat.asp) – Статистичні служби країн світу
10. <http://mfa.gov.ua/ua> – Міністерство закордонних справ України
11. <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index> – Державна митна служба України
12. [www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua) – Міністерство Фінансів України.

## Перелік питань для підготовки до заліку

1. Виникнення економічної теорії, основні етапи і напрямки її розвитку.
2. Предмет, методи і функції економічної теорії.
3. Зміст, структура і типи економічних систем.
4. Суспільне виробництво-основа економічної системи, його структура, чинники і проблеми організації.
5. Ефективність економіки. Крива виробничих можливостей. Суть та показники ефективності виробництва.
6. Власність в економічній системі суспільства. Сучасні тенденції розвитку власності.
7. Натуральне і товарне виробництво. Умови та причини виникнення і основні риси товарного виробництва.
8. Товар і його властивості. Теорії вартості.
9. Виникнення, суть і функції грошей. Закон грошового обігу.
10. Грошовий обіг. Грошові системи та їх структура і еволюція.
11. Суть, умови виникнення та принципи функціонування ринкової економіки.
12. Структура і функції ринку.
13. Інфраструктура ринку та її основні елементи.
14. Економічний зміст попиту. Закон попиту. Детермінанти попиту.
15. Ринкова пропозиція, її суть та закон пропозиції. Детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.

16. Суть, види і функції ціни в ринковій економіці. Вплив держави на ціноутворення в ринковій економіці.
17. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки. Монополія як антипод конкуренції.
18. Суть підприємництва, його види, функції та принципи.
19. Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці та їх становлення в Україні.
20. Підприємство у системі підприємництва. Суть, ознаки та види підприємств.
21. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності.
22. Суть і основні види витрат виробництва. Основні фактори зниження витрат виробництва.
23. Витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах.
24. Прибуток у ринковій економіці. Види, джерела, норма і використання прибутку.
25. Механізм формування доходів населення у ринковій економіці. Нерівність доходів.
26. Суть заробітної плати, її функції, форми, системи та елементи організації.
27. Позичковий відсоток і його ставка. Фактори, що впливають на позичковий відсоток.
28. Макроекономіка. Національна економіка: суть, структура і особливості.
29. Система національних рахунків.
30. Основні макроекономічні показники.
31. Суть, структура і функції фінансової системи.
32. Державний бюджет і його структура. Бюджетний дефіцит.
33. Податкова система і податкова політика держави.
34. Суть і форми кредиту. Структура сучасної кредитної системи.
35. Економічне зростання, його суть, показники, типи і фактори.
36. Економічна рівновага і циклічність розвитку економіки. Економічні цикли.
37. Інфляція, її суть, типи, форми прояву, причини та соціально-економічні наслідки. Проблема інфляції в Україні.
38. Безробіття, його причини і типи. "Ціна" безробіття.
39. Економічні функції держави в умовах ринку.
40. Методи державного регулювання ринкової економіки.
41. Суть і структура світового господарства.
42. Сучасні форми міжнародних економічних відносин.